

prići sa svom energijom, savesnošću i istrajnošću. Uspeh dolazi sam po sebi.

Ako na kraju posvetimo nekoliko redaka pitanju ocenjivanja radne sposobnosti srčanih bolesnika u zasebnom pasusu, to činimo samo pregladnosti radi, jer je ovo pitanje već u ranijem izlaganju dodirnuo.

Srčani bolesnici bez organskih promena na srcu razumljivo je, da su sposobni za rad, scm u onim slučajevima gde usled teških poremećaja u sferi centralnog ili vegetativnog nervnog sistema ti bolesnici kao nervni slučajevi, zaslužuju poštedu od posla.

Srčani bolesnici sa organskim promenama na srcu, ali u kompenzovanom stanju takođe se imaju smatrati sposobnim za posao i to: sve dotle dok se ne jave znaci dekompenzacije.

U slučajevima gde srećemo snake početne dekompenzacije treba odmah takvom bolesniku otvoriti bolovanje. Opravdanje za ovakav postupak imamo u učinku koji vrši mirovanje na dekompenzovanog srčanog bolesnika u terapeutskom pogledu. Naravno pošteda od posla neće biti duga i, ako se kontrola bolesnika sprovodi često i savesno, vrlo je lako odrediti dan kad se bolesnik ima smatrati toliko oporavljenim da mu se može odobriti rad.

Srčani bolesnici sa izraženom dekompenzacijom, ili u stepenu krajne dekompenzacije, po sebi je razumljivo da su potpuno nesposobni za rad sve dotle dok se u takvom stanju nalaze.

V I J E S T I

KONFERENCIJA ZAVODA ZA HIGIJENU RADA I PROFESIONALNA OBOLJENJA U SSSR

Još je koncem prošle godine održana u Moskvi u Zavodu higijene rada i profesionalnih oboljenja Akademije medicinskih nauka SSSR konferencija ravnatelja Zavoda za higijenu rada i profesionalna oboljenja iz Lenjingrada, Harkova, Kijeva, Gorkog, Sverdlovska i Tbilisa. Na toj su konferenciji bili prisutni i predstavnici Ministarstva za zaštitu zdravstva Saveza socijalističkih sovjetskih republika, Erismanova zavoda i Središnjeg laboratorija higijene i epidemiologije željezničkog transporta.

Na prvom je mjestu bio na ovoj konferenciji saslušan izvještaj profesora Smeľinskoga o planskom radu zavoda za higijenu rada i profesionalna oboljenja Akademije medicinskih nauka SSSR za 1946. godinu, kao i o pregledu planova periferijskih zavoda higijene rada i profesorskih oboljenja. Na prijedlog zavoda za higijenu rada i profesionalna oboljenja Akademije medicinskih nauka SSSR donešene su odluke o kompleksnim problemima, koje imaju razraditi pojedini zavodi po suglasno donešenom programu. Među te probleme spadaju: 1. izučavanje sani-

tarnih posljedica rata; 2. higijena rada podmlatka i žena i 3. profesionalna pneumokonioza.

Prema planu ispitivat će se uz sudjelovanje inženjera, kemičara, toksikologa — eksperimentatora, kliničara, statističara i drugih, utjecaji rata na radnu sposobnost ruskih trudbenika. Ispitivat će se razni utjecaji novih otrova, koji se upotrebljavaju u industriji, izdavat će se monografičke radnje o sanitarnim uvjetima rada, o mjerama za suzbijanje oboljenja kod odraslih i o primjeni novih zaštitnih mjera kod industrija, u kojima se uvode novi proizvodni procesi. Prigodom donosa o odluka o planu rada za godinu 1946. bili su saslušani i izvještaji o radu harkovskog i kijevskog zavoda, koji su najjače postradali za vrijeme njemačke okupacije u Ukrajini, i koji su sada pristupili obnovi svoga rada. Zaključeno je, da se sa strane ostalih instituta potpomogne rad obih zavoda, da bi oni došli što prije do svoje predratne visine.

Na predlog Zavoda za higijenu rada i profesionalna oboljenja Akademije medicinskih nauka SSSR zaključeno je, da se koncem jula ove godine održi u Moskvi svesavezna konferencija o pitanjima higijene rada i profesionalnih oboljenja sa slijedećim dnevnim redom:

1. opća pitanja higijene rada i profesionalne patologije u svijetlu iskustava velikog domovinskog rata i zadaci uspostavljanja industrije;
2. zaštita zdravlja i higijena rada radnog podmlatka i žena u industriji;
3. profesionalna pneumokonioza (diagnostika, liječenje i profilaksa); i
4. pitanja terapije teških kroničnih profesionalnih otrovanja.

Hale

OSNUTAK »ČEŠKOSLOVAČKOG DRUŠTVA ZA MEDICINU RADA« U PRAGU

Na poticaj čeških i slovačkih liječnika, koji se praktično bave medicinom rada, osnovano je u Pragu »Čehoslovačko društvo za medicinu rada«, koje je održalo svoju prvu skupštinu još u januaru ove godine. Na čelu tog društva nalazi se docent dr. Jan Teisinger, kao pretsjednik, te kao podpretsjednici dr. Karel Prchal iz Bratislave i docent dr. Jaroslav Roubal iz Zlina, upravitelj znanstvenog zavoda za obrtnu higijenu Batine bolnice u Zlinu.

Ovo je društvo poduzelo opsežnu akciju oko toga, da se u svim krajevima Češkoslovačke, napose u industrijskim krajevima, podignu posebni zavodi za medicinu rada, kao savjetodavni, istražni i upravljajući organi zdravstvene zaštite rada. Ono traži, da se kod svih medicinskih fakulteta u Češkoslovačkoj republici uvedu katedre za medicinu rada, uz koje bi se osnovali posebni zavodi za medicinu rada, na kojima bi se osposobljavali liječnici-specijalisti za medicinu rada. S tim u savezu poduzelo je društvo i potrebne korake, da se u novi zakon o specijalizaciji liječnika i podjeljivanju naziva liječnika-specijalista uvede posebna titula »liječnik-specijalista za medicinu rada«.

Društvo je izašlo pred XI. konferenciju češkoslovačkih liječnika preventivne medicine s konkretnim predlozima o izgradnji posebnih zavoda za medicinu rada, koje je predloge spomenuta konferencija u cijelosti i prihvatila.

Hale

TEČAJ ZDRAVSTVENE ZAŠTITE RADA U ČESKOJ

U Češkoj je nedavno održan poseban tečaj o zdravstvenoj zaštiti rada za liječnike inspekcije rada, tvorničke liječnike i liječnike socijalnog osiguranja, kojega je priredilo Ministarstvo zaštite rada i socijalne skrbi u Pragu. Na tečaju su predavani slušaocima slijedeći predmeti:

1. sindikalni radnički pokreti,
2. rukovodstvo i uprava zaštite rada,
3. patologija rada,
4. fiziologija i psihologija rada,
5. higijena rada,
6. izbor zvanja,
7. socijalna služba u poduzećima, i
8. zaštita od nezgoda.

Hale

OSNUTAK DRŽAVNIH ZAVODA ZA MEDICINU RADA U ČESKOJ

Češko ministarstvo zdravstva svojom naredbom od 15. svibnja 1946. propisalo je plan za osnutak državnih zavoda za medicinu rada. Prema tome se planu imaju osnovati u mjestima, gdje se nalazi zaposlen veći broj radništva, posebni državni zavodi za medicinu rada. U prvoj se etapi predviđa osnutak ovakovih zavoda u Pragu, Plzenu, Hradecu, Kraljevskom, Liberecu, Kladnu, Mostu, Ustima na Labi, Budjejevicama, Brnu, Olomoucu, Zlinu i Moravskoj Ostravi.

Svaki ovakav zavod imat će pri svojoj konačnoj izgradnji četiri odjela: 1. odjel za patologiju rada, 2. odjel za higijenu rada, 3. odjel za fiziologiju i patofiziologiju rada i 4. za toksikologiju rada. Ovakvi državni zavodi bit će osnovani ili kao odjeli kod koje veće bolnice odnosno klinike, ili pak kao poseban zavod. Svaki takav zavod mora imati potrebne prostorije za ležeće pacijente. U Pragu, Brnu i Moravskoj Ostravi ovakav zavod mora imati najmanje 25 do 30 kreveta. Pored prostorija za ležanje pacijenata mora imati zavod dvije prostorije za ambulantu, jednu čekuću, jedan opći laboratorij i jedan poseban laboratorij za polarografski rad. Osim toga prema naredbi ministarstva zdravstva mora još imati ovakav zavod dvije kancelarijske prostorije za upravitelja zavoda i ostali personal te posebnu prostoriju za rentgen aparaturu.

U svakom zavodu mora biti namješteno najmanje dva liječnika, jedan kemičar, jedan laborant, jedna zdravstveno-socijalna radnica, jedna kancelarijska sila i jedan poslužitelj. Za prvo vrijeme osnutka imat će zavodi samo odjele liječnički i kemičko-tehnički, a kasnije dobit će još odjele za fiziologiju, toksikologiju rada i t. d. Na čelu se zavoda mora nalaziti liječnik-specijalista za medicinu rada.

Zavodi će voditi evidenciju svih bolesti i narušenja zdravlja, zadobivenih uslijed vršenja zvanja ili rada u bilo kojem poduzeću na području zavoda. U svakom takvom zavodu vršit će se klinička istraživanja svih predloženih slučajeva bolesti zvanja, koji će biti dostavljeni zavodu sa strane praktičnih tvorničkih liječnika, liječnika inspektora rada ili sa strane nositelja socijalnog osiguranja, a napose osiguranja za slučaj nezgode. Specijalni slučajevi obrtnih oboljenja, koji budu kao takovi diagnosticirani, liječit će se u odnosnim odjelima bolnice ili klinike, kao na primjer neurološke bolesti, kožne bolesti, plućne bolesti i t. d. Osim evidencije obrtnih oboljenja vršit će svaki ovakav zavod za medicinu rada i labo-

ratorijska istraživanja, studij, etiologiju svih oboljelih, u prvom redu obzirom na radno mjesto, a konačni rezultat ovih svih istraživanja saopćit će zavod nadzornim organima u svrhu provedbe profilaktičkih zaštitnih mjera u odnosnom poduzeću.

Državni zavodi za medicinu rada surađivat će najtjesnije s bolničkim i kliničkim odjeljenjima, s tvorničkim liječnicima, s ambulantomama nositelja socijalnog osiguranja, s uredima za zaštitu rada (inspekcijama rada) i sa socijalno-zdravstvenim institucijama i sindikalnim organizacijama.

Za izgradnju prvih ovakovih zavoda za medicinu rada predviđeno je u državnom proračunu 3,980.000 Kčs., od čega otpada 2,700.500 Kčs. na osobne izdatke, na stvarne izdatke 979.500 Kčs., a na unutarnje uređenje 300.000 Kčs. Osim toga su dodjeljeni ovakovim zavodima od strane UNRR-e potrebni uređaji u vrijednosti od 4,000.000 Kčs.

Prema nedavno donesenom zakonu o dvogodišnjem planu rada u Češkoslovačkoj predviđa se, da će se u roku 1947. i 1948. izgraditi odnosno dograditi državni zavodi za medicinu rada u Pragu, Plzenu, Hradec Královskom, Liberecu, Kladnu, Mostu, Ustima na Labi, Budječovicama, Brnu, Olomoucu, Zlinu i Moravskoj Ostravi. Ovi državni zavodi za medicinu rada igrat će u budućnosti veliku ulogu, pa će se čak izvršiti i reforma inspekcija rada obzirom na rad ovih zavoda.

Hale

KONGRES »JUGOSLAVENSKOG FTIZEOLOŠKOG DRUŠTVA«

Između 16. i 18. rujna održan je u Zagrebu kongres »Jugoslavenskog ftizeološkog društva«, prvi naš liječnički kongres iza rata. Premda je iz tehničkih razloga u zadnji čas bilo promijenjeno mjesto održavanja kongresa, ipak je on u stručnom pogledu zadovoljio. Zabavni dio programa otpao je u potpunosti, ali je baš zbog toga kongresna dvorana za cijelo vrijeme bila puna učesnika, koji su marljivo pratili referate i u velikom broju sudjelovali u diskusijama.

Kongresne teme možemo podijeliti na tri glavne grupe: u prvoj je grupi referata bila obrađena kolapsna terapija pluća (o pneumolizi je govorio dr. Furlan iz Golnika, te dr. Grujić iz Ozrena, a o operativnoj torakoskopiji dr. Dujmušić iz Brestovca). U drugoj grupi referata su sudjelovali s III. interne klinike iz Beograda prof. dr. Nedeljković i dr. Graovac, koji su na interesantan način nastojali obnoviti interes liječnika za specifično liječenje tuberkuloze. Svakako je prof. dr. Nedeljković pobudio mnogo interesa za homcopatska razrijeđenja svoga »filtrata«, s kojima je polučio očito povoljno djelovanje na razne oblike tuberkuloze kod čovjeka. Treća je grupa referata, t. zv. socijalna, obuhvatila u glavnom upliv tuberkuloze na naše civilno pučanstvo (dr. Đorđević, Beograd) i na vojsku (dr. Kiseljevskaja, Beograd), te socijalnu uslovljenost tuberkuloze uopće (dr. Ibler, Zagreb). I dr. Đorđević i dr. Kiseljevskaja pokazali su, da je kod nas tuberkuloza u porastu, da je veći broj oboljenja i da je veći broj malignih formi, kao što je to bilo, poslije ovakovog jednog rata, i za očekivati.

Uvodni, glavni referat dr. Žepića (Zagreb) bio je u odsutnosti referenta pročitan po dru Janjiću. Referent je u glavnom prikazao sve dosadašnje utvrđene metode liječenja. Premda su s mnogim lokalnim metodama postignuti izvrsni uspjesi, ipak je to jedno područje zatvoreno u idejnom smislu. Svakako treba istom očekivati neku efikasnu imuno-biološku terapiju. Osim ovog referata govorili su još o pojedinačnim temama prof. Ignjatovski iz Beograda (Digestivno-mezenterijalni

sindrom), dr. Ferri iz Splita (Novi putevi u kauzalnom liječenju tuberkuloze), dr. Mikić iz Zagreba (Statistika i tbc) i dr. Barjaktarević iz Beograda (Kretanje kožne tbc od 1931. do 1942. god.).

Diskusije su bile naročito žive. Referenti za tuberkulozu pojedinih federalnih jedinica izložili su svoje potrebe i namjere njihovih ministarstava. Od osobitog je interesa bilo nevezano predavanje Dr. Neubauera (Golnik) o prilikama u Sjevernoj Americi obzirom na tuberkulozu i znanstvene ustanove. Naročito je podvukao naširoko zasnovane eksperimente sa Streptomycinom, stvari sličnom Penicillinu. Taj je Streptomycin usavršen već dotle, da veoma povoljno djeluje na tuberkulozu zamoraca, međutim mu je djelovanje na ljudsku tuberkulozu za sada bez praktičnog značenja.

U konačnoj, dosta nevezanoj diskusiji o organizaciji protituberkuloznog aparata u našoj zemlji iznio je Dr. Neubauer ideju, da se zasada ispomognemo brzom izgradnjom baraka, dok bi se paralelno gradile i stalne ustanove. Taj prijedlog naišao je na dosta mlak prijem. Isticano je, da se ni s barakama ne možemo ovaj čas mjerodavno ispomoci, jer nedostaju kadrovi stručnjaka. Karakteristično je za te prilike, da u pojedinim federalnim jedinicama (Makedonija, Crna Gora) nema dovoljno stručnih liječnika niti za onu jednu, ili dvije nepotpune ustanove, koje sada postoje. U daljnoj diskusiji ističe Dr. Dujmušić (Brestovac-Zagreb), da je ovlašten izjaviti: socijalno osiguranje spremno je u najvećoj mjeri saradivati na svakom području, koje i malo tangira socijalnu medicinu, ali podvlači, da socijalno osiguranje nema nekih kadrova u suvišku, kako je pogrešno s raznih strana isticano. Tako u našim lječilištima socijalnog osiguranja dolazi jedan liječnik na 70—90 bolesničkih postelja, a redovito je samo šef lječilišta kvalificirani specijalist.

Konačno je na poziv Dr. Neubaura otvorena diskusija o potrebi jednog udžbenika tuberkuloze na našem jeziku, te je jednoglasno zaključeno, da se ta zadaća povjeri Državnom institutu na Golniku.

Na koncu je zaključeno, da se slijedeći kongres održi 1948. u Makedoniji.
S. D.

KNJIGE I ČASOPISI

DR. STANKO DUJMUŠIĆ: »OPERATIVNA TORAKOSKOPIJA«, ZAGREB, 1946., NAKLADA SREDISNJEG ZAVODA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

Ovih je dana izašla iz tiska prva naša stručna knjiga o lokalnom liječenju plućne sušice (tuberkuloze) t. zv. Jacobaeusovim zahvatom.

Knjigu je napisao ravnatelj lječilišta socijalnog osiguranja »Brestovac« za liječenje radnika, oboljelih na plućima prim. dr. Stanko Dujmušić, koji se već dugi niz godina bavi liječenjem tuberkuloznih radnika u našim sanatorijima u Klenovniku i Brestovcu. Jacobaeusova metoda operativne torakoskopije, koja se pojavila tekar početkom ovoga vijeka, sve se više upotrebljava u praksi kao integralni dio liječenja pneumothoraksom. Zanimljivo je, da je po prvi puta u našoj zemlji izvršen Jacobaeusov zahvat upravo u lječilištu socijalnog osiguranja »Klenovnik« 8. aprila 1929. po tadašnjem ravnatelju lječilišta, prim. dru Petru Samaržiji.

Ovaj važan medicinski priručnik trebala bi imati svaka medicinska ustanova (zdravstvena stanica, sanitarno-epidemiološka stanica, antituberkulozni dispanzer, dom narodnog zdravlja, bolnica, sanatorij i t. d.), a nebi smjele bez nje biti niti

biblioteke naših medicinskih naučnih i školskih ustanova (srednje medicinske škole, medicinski fakulteti, klinike) kao ni biblioteke naših liječnika i ostalih medicinskih radnika.

Knjiga je izdana na najfinijem umjetno-tiskovnom papiru sa 141 slikom, od toga velik dio slika u bojama.

Cijena je knjizi Din 240.—, te se može nabaviti kod Državnog zavoda za socijalno osiguranje — Direkcije u Zagrebu, Mihanovićeve ul. 3/III kat.

Hale

»VJESNIK RADA«
GLASILO MINISTARSTVA RADA FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE, BEOGRAD, GOD. I, BROJ 7.

U studenome izašli broj »Vjesnika rada« mjesečnika našeg Saveznog Ministarstva rada donosi obilje raznovrsnih članaka i rasprava iz područja radnog prava, socijalnog osiguranja i ostale skrbi oko boljeg života radnog naroda.

U ovom se broju nalazi na prvom mjestu nastupno predavanje novog profesora radnog prava na pravnom fakultetu u Ljubljani dra Leva Svetecka »O bivstvu našega novog radnog prava«. Zdenko Has u svome članku »Da li su jedinstveni sindikati državna organizacija?« Iznosi sažeto i jasno odnos države i sindikata u novoj Jugoslaviji. Iz područja socijalnog osiguranja nalazimo zanimljivije rasprave dra Mihe Butine o »Jedinstvu socijalnog osiguranja, teritorijalnom i profesionalnom principu u organizaciji Državnog zavoda za socijalno osiguranje«, Ive Laha o »Nešto statistike Zemaljskog zavoda za socijalno osiguranje u Ljubljani« i Sakira Here o »Pitanju organizacije knjigovodstva u socijalnom osiguranju«.

Pored ovih spomenutih rasprava od interesa su i ostali članci i rasprave, tako od D. Grigorova »Zašto u Sovjetskom Savezu nema i ne može biti kriza i nezaposlenosti«, Uroša Novakovića »Povodom uredbe o otkazima radnika i namještenika, Jože Rozmana »Tarife za splavare na Drini, Savi i Dunavu«, Lj. Jevtića »Disciplinski propisi novog zakona o državnim službenicima«, prof. Jagoša J. Jovanovića »Seljačke radne zadruge« i dra Slobodana Popovića »O psihičkim promjenama kod zanatlijske mladeži«.

Osim članaka i rasprava sadržaje ovaj broj »Vjesnika rada« još i mnogo vijesti iz života i rada naših iseljenika, te rada samog Saveznog ministarstva rada, kao i pregled knjiga i časopisa.

U službenom se dijelu nalaze najnoviji propisi iz područja uredjenja radnih odnosa, socijalnog osiguranja, kao i propisi Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje u Zagrebu.

Ovaj naš vodeći socijalno-politički časopis može se nabaviti kod Ministarstva rada FNRJ u Beogradu, Studentski trg 15, a godišnja mu pretplata iznosi Din 200.—.

Hale

»ARHIV ZA MEDICINU RADA« izlazi četiri puta godišnje. Pretplata iznosi godišnje Din. 140.—, a u slobodnoj prodaji preko ovlaštenih knjižara stoji pojedini broj Din. 40.—. — Uredništvo i uprava nalaze se u Zagrebu, Mihanovićeve ul. 3. III. — Tisak Nakladnog zavoda Hrvatske u Zagrebu, Frankopanska ul. 26. — Rukopisi se ne vraćaju.